

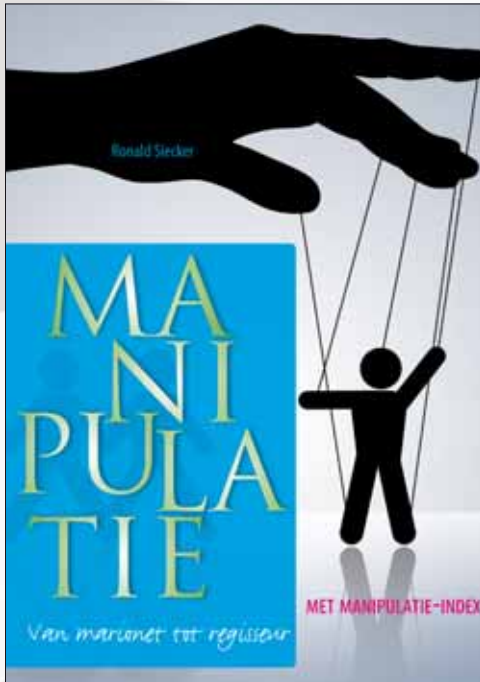
WMO MAGAZINE

VN-verdrag geratificeerd

Welke rol kies je, Wmo-raad?

Wethouder Lara de Brito (Wageningen):

‘Ik wil directe democratie’

HOU ZELF DE TOUWTJES IN HANDEN

MANIPULATIE HERKENNEN ÉN TEGENGAAN

Manipulatie komt in alle gradaties voor: van smoezen en kleine leugens tot chantage, intimidatie en agressie. Als hulpverlenende professional is de kans groot dat je ermee in aanraking komt. Dankzij het boek *Manipulatie – Van marionet tot regisseur* hoor je tijdig alarmbellen afgaan. Het boek helpt je de trucs en technieken te doorzien en je ertegen te beschermen.

- Met handige manipulatie-index.
- Uiterst leesbaar en vol waargebeurde voorbeelden.
- Een *must* voor iedereen die geen marionet wil worden.

Verkrijgbaar in de boekhandel of te bestellen via de webwinkel op www.y-publicaties.nl.

ISBN 978 90 8696 153 5 | 357 pagina's | € 29,50

Auteur Ronald Siecker is arts en neurobioloog met jarenlange praktijkervaring in de psychiatrie en consultancy op het gebied van mensen, hersenen en gedrag. Hij is ook de auteur van de succesvolle boeken *Signalen & Valkuilen* en *'Ik heb een tijdbom in mijn hoofd'* uit de serie *Inzicht in psychische handicaps*.

WMO MAGAZINE

dan weet u wat er speelt

Hebt u te maken met de Wmo? Als ambtenaar, professional, leidinggevende, belangenbehartiger? Dan mag u *WMO Magazine* niet missen. *WMO Magazine* verschijnt zesmaal per jaar als tijdschrift en wekelijks als digitale nieuwsbrief.

Wij bieden u:

- Nieuws & verhalen uit de gemeentelijke praktijk
- Interviews met invloedrijke personen
- Expertopinions & inzicht in Wmo-ontwikkelingen
- Interpretaties van juridische uitspraken

Neem nu een jaarabonnement op *WMO Magazine*.

Bel 0172 47 60 85 of stuur een

mail aan linda@spabonneservice.nl.

Vrijheid

Het VN-verdrag voor mensen met een handicap is eindelijk geratificeerd. Tot het laatste moment was enthousiasme ver te zoeken bij regeringspartij VVD, en die was daar open en eerlijk over: 'Waar amendementen zorgen voor een onacceptabele regeldruk of financiële gevolgen voor ondernemers, zal de VVD zich verzetten,' verkondigde volksvertegenwoordiger Tamara van Ark op 10 december 2015 in de Tweede Kamer. Ze zei ook: 'Hulp voor mensen met een beperking in onze samenleving leg je niet van bovenaf op met regeltjes en dingen, maar komt van onderop. Kleinschalige maatschappelijke veranderingen, gebaseerd op wederzijds begrip.' Als deze redenering klopt, waarom is Nederland dan de afgelopen decennia – er waren nog geen 'regeltjes en dingen' – nauwelijks toegankelijker geworden voor mensen met een beperking? Van onderop kwam het niet, het VN-verdrag kan het zetje geven dat nodig is. 'Niet alles (dicht)regelen voor de mensen,' zeggen liberalen. 'Lang leve ieders individuele vrijheid!' Je zou kunnen zeggen dat het VN-verdrag de (bewegings-) vrijheid van gehandicapten vergroot en dat het dus uitstekend past bij het liberale gedachtegoed. De VVD redeneert anders: met het vergroten van de vrijheid van gehandicapten wordt (de vrijheid van) de ondernemer ingeperkt; die kan zijn geld maar één keer uitgeven en doet dat blijkbaar liever niet aan toegankelijkheid. Dat de vrijheid van de een ophoudt waar die van de ander begint, is een volstrekt redelijk standpunt. Maar in dit geval leidde dat in de praktijk te vaak tot vrijheidsbelemmering van gehandicapten. Dan rest de overheid maar één ding: ingrijpen. Dat is nu gebeurd.

Stan Verhaag
Hoofdredacteur

4

Co-creatie in Wageningen

Wageningen wil de burger zoveel mogelijk invloed geven bij de invulling van het sociaal beleid. Hoe pak je dat aan? 'We beginnen bij de vraag, niet bij het aanbod,' zegt wethouder Lara de Brito. Ook voor de Wmo-raad heeft deze aanpak grote gevolgen.

12

Complete verwarring

Een aantal gemeenten bezuinigt Hulp bij het Huishouden weg. Nu komt de rechtbank Zeeland-West-Brabant met een uitspraak die dit beleid ondersteunt. 'Wat te vinden van deze uitspraak? Ik vind hem onbegrijpelijk,' schrijft Wim Peters.

14

Welke rol kies je, Wmo-raad?

Waar ligt de opdracht voor Wmo-raden nu de Wmo 2015 ruim een jaar onderweg is? Die vraag stelde 'Aandacht voor Iedereen' onlangs tijdens een rondetafelgesprek aan vijf experts op het gebied van Wmo-raden. *Wmo Magazine* was erbij. 'Kiezen is een must.'

21

VN-verdrag geratificeerd

De Tweede Kamer heeft het VN-verdrag voor mensen met een handicap geratificeerd; doet de Eerste Kamer dat ook (wat iedereen verwacht), dan wordt de wetgeving op 1 januari 2017 van kracht. *Wmo Magazine* belicht betrokkenen: van (vermeende) voorstanders tot sceptici.

En verder

10 Paul Jeukens

24 SCIO Consult

26 Niet-aangeboren hersenletsel

30 Plafondlift

Colofon

WMO Magazine
Nr. 1, februari 2016
WMO Magazine is een uitgave van Y-Publicaties. WMO Magazine informeert beleidsmakers en dienstverleners over beleidsrelevante ontwikkelingen ten aanzien van de Wmo. WMO Magazine verschijnt wekelijks als digitale nieuwsbrief en zesmaal per jaar als magazine.

Redactieadres
Y-Publicaties, Postbus 10208
1001 EE Amsterdam
E-mail: wmo@y-publicaties.nl
Tel. 020-5206060
Fax. 020-5206061

Uitgever: Ralf Beekveldt
Hoofdredactie: Stan Verhaag
Lay-out: Thomson Digital
Opmaakbegeleiding: Hans Jansens (Impagator.nl)

Auteursrecht
Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Medewerkers: Goedele Monnens, Wim Peters
Coverfoto: Lara de Brito nabij het stadhuis van Wageningen, gefotografeerd door Goedele Monnens.
Druk: Prisma Print

Digitale nieuwsbrief ontvangen?
Wilt u de digitale nieuwsbrief van WMO Magazine wekelijks ontvangen? Stuur dan een e-mail naar: linda@spabonneeservice.nl

Advertenties
Cross Media Nederland BV
Nieuwe Haven 133
3116 AC Schiedam
T: 010 - 7421023
E: zorg@crossmedianederland.com
W: www.crossmedianederland.com

Abonnementen
Postbus 105
2400 AC Alphen aan den Rijn
Tel. 0172 - 47 60 85
Fax. 0172 - 47 60 85
Abonnementen lopen automatisch door, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum wordt opgezegd.

Prijzen (per jaar)
Jaarabonnement particulier € 103,95
Jaarabonnement instelling € 132,50
5 of meer exx. op 1 adres € 60,50
Wmo-koepelabonnement: 15 procent korting
1 abonnement op naam van Wmo-raad mét 3 mailadressen voor digitale nieuwsbrief € 85
Lid van Wmo-raad en geen vergoeding voor abonnement? Dan betaalt u € 65,-. Wordt uitsluitend verstuurd naar een particulier adres. Deze prijzen zijn inclusief btw en verzendkosten. Na aanmelding krijgt u een acceptgiro toegezonden.

'Ook voor mijzelf was de vraag:
waar kan ik straks nog mijn
eigen ideeën kwijt?'

Wethouder De Brito over co-creatie in Wageningen

‘Als wij het niet kunnen, kan niemand het’

Wageningen wil de burger zoveel mogelijk invloed geven bij de invulling van het sociaal beleid. Hoe pak je dat aan? ‘We beginnen bij de vraag, niet bij het aanbod,’ zegt wethouder Lara de Brito.

Wat is Samen Wageningen?

Lara de Brito: ‘Samen Wageningen houdt in dat we bij het formuleren en invullen van ons sociaal beleid zoveel mogelijk directe invloed geven aan inwoners en aan de mensen die in Wageningen werken. We spreken ook wel van co-creatie, dus dat je samen beslist hoe je beleid eruit gaat zien. Dat betekent dat de gemeente niet toch nog het laatste woord heeft, want de gemeente is niets meer of minder dan een onderdeel van de stad. Ik denk dat directe democratie een van de belangrijkste thema’s is en wordt de komende jaren.

‘Als je zoiets invoert, dan moet je het meteen goed doen: niet alleen voor kleine onderdelen van het sociaal domein, maar voor het complete domein. We kiezen dus voor een radicaal andere koers op het gebied van gezondheid, werk, jeugd, ouderen, leefbaarheid, vrijwilligerswerk, armoede, mensen met een beperking, vluchtelingen, mantelzorg en vrijetijdsbesteding. Participatie en werkgelegenheid behoren niet tot mijn portefeuille, maar alle andere onderdelen van sociaal beleid wel. In Wageningen gaat daarin jaarlijks zo’n dertig miljoen euro om.’

Hoe ontstond het idee?

‘Bij mijn aantreden halverwege 2014 heb ik meteen duidelijk kenbaar gemaakt dat “directe democratie” een van mijn pijlers zou zijn. Politieke vernieuwing dus. Voor het sociaal domein is het heel logisch om voor directe democratie te kiezen, omdat dat beleid ons allemaal raakt in ons dagelijks leven. Ik was dan ook erg content dat we er überhaupt mee mochten starten.’

Was er weerstand of koudwatervrees?

‘We moesten eerst intern mensen overtuigen. Het gaat tenslotte om een totaal andere aanpak en we hadden er geen enkele er-

varing mee. Ik wilde heel graag juist in 2014 wethouder worden omdat we als gemeente dankzij de decentralisaties nieuwe taken zouden krijgen. Dit is hét moment om het goed te doen. Het laatste wat gemeenten nodig hebben, is een wethouder die bang is om weggestuurd te worden, die niks durft. Want dan gaat er niets veranderen.

‘Het was bijzonder spannend om deze aanpak voor te stellen en er intern doorheen te krijgen. Want wanneer je als gemeenteraad groen licht geeft, dan zet je jezelf als het ware buitenspel. Je verbindt je aan de voorkant al aan een uitslag die je nog niet kent en die misschien ook niet die van je partijprogramma zal zijn. Maar de gemeenteraad durfde het aan.’

Die gemeenteraad neemt straks een besluit over het beleidskader dat tot stand is gekomen aan de hand van consultaties. Hoe voorkomt Wageningen dat de gemeenteraad op dat moment dingen alsnog wijzigt of discussies opnieuw gaat voeren?

‘Formeel heeft de raad de bevoegdheid om beleid te maken. Maar ik heb vanaf dag één aangegeven wat de consequenties zouden zijn van je committeren aan deze aanpak. Er is dan niet aan het eind nog een open ruimte om het anders te doen. Het zou heel treurig zijn als een partij in dat stadium opeens bedenkt: “We willen het toch anders gaan doen.” Daar zal geen meerderheid voor te vinden zijn. We hebben wel ingebouwd dat de gemeenteraad gedurende het proces op allerlei momenten wordt meegenomen en ook iets kan toevoegen. En aan het eind gaan we vragen: “Missen jullie nog dingen?” Op de website komt dan te staan wat er uit het proces is gekomen, wat de raad en eventueel het college hebben toegevoegd. En verder zijn er klankbordgroepen van gemeenteraadsleden die adviseren en meedenken.’

'Beladen termen als "eigen kracht" en "zelfredzaamheid" vind je in onze persberichten niet meer terug'

Waarom kan deze aanpak volgens u juist in Wageningen werken?

'De schaal van Wageningen leent zich om een radicaal andere koers te varen. Het is groot genoeg voor veel ambitie én groot genoeg om een redelijke sociale infrastructuur aan te leggen, te behouden en te onderhouden. Tegelijkertijd is Wageningen klein genoeg om de hearts and minds van de mensen te winnen, om heel veel avonden te spenderen aan het bezoeken van inwonersbijeenkomsten en met mensen te praten. Iedereen krijgt natuurlijk het landelijke nieuws mee, iedereen kent de bedragen die er bezuinigd worden en bij sommigen roept dat vragen op. Daarom ga ik heel graag naar een bijeenkomst van bijvoorbeeld de ouderenbond ANBO om uit te leggen wat wij hier in Wageningen hebben besloten, hoe het mensen zal raken en waarom dat beter is dan andere varianten. Vergeet ook niet dat Wageningen een sociaal-progressieve stad is, met een college van mijn eigen GroenLinks, Stadspartij en D66. Als wij in Wageningen deze aanpak niet tot een succes kunnen maken, dan kan niemand het. De gemeenteraad zei er wel bij: "Zorg ervoor dat je alle doelgroepen benadert, bereikt en betreft." Dat is een terechte zorg, want als je daaraan geen extra zorg besteedt, dan gebeurt het niet.'

Hoe ziet die extra zorg eruit?

'In de tweede helft van 2015 hebben we vragenlijsten uitgezet. Belangrijkste vraag: wat vinden mensen belangrijk? We lieten verschillende vragenlijsten ontwikkelen, om zoveel mogelijk doelgroepen te bereiken. Er was een vragenlijst voor mensen met een verstandelijke beperking, voor laaggeletterden, voor jongeren, voor allochtonen. En voor wie dat prettig vond, konden we ook iemand langs sturen om de vragenlijst af te nemen. Op dit moment zijn we de uitkomsten aan het analyseren.'

Wat betekent co-creatie voor uzelf als wethouder?

'Als ambtenaar en wethouder laat je iets achter, lever je iets in. Dus ook voor mijzelf was de vraag: als we kiezen voor directe democratie, waar kan ik dan mijn eigen ideeën nog kwijt?'

En? Wat is het antwoord?

'Ik heb een heel duidelijk idee van hoe de samenleving eruit zou moeten zien en wat de rol van de overheid daarin is. We hebben dat vervolgens opgelost door een reeks zomercolleges te organiseren, als cadeau voor de stad. Dat heeft heel veel moois gebracht in de stad, met hele grote opkomsten. Daar heb ik ook

gesproken. Dat was mijn podium, mijn inbreng. Als mensen daardoor geïnspireerd raken en het vervolgens meenemen en doorgeven aan anderen, prima. En zo niet, dan zij dat zo, maar dan heb ik wel op een heel andere manier een nieuwe rol vervuld, dus niet als degene die iets dicteert. Ik probeer de cultuur van "sturing van bovenaf" los te laten. Ik heb gebouwd aan een nieuwe relatie met de Wmo Adviesraad. En ook op ambtelijk niveau heb ik gezegd: "Pak de telefoon en ga bij mensen langs." Veel meer dialoog en openheid dus. En je mag het ook oneens zijn met elkaar en daarover flink doorpraten.'

Wat vonden ze binnen uw eigen partij van deze aanpak? U liep ook daar voor de troepen uit, lijkt me.

'GroenLinks stond daar redelijk open voor, ehm...'

Ik voel een 'maar' aankomen...

'Ja, er is wel een "maar". Want er zijn wel discussies geweest over de vraag hoe ver je dit doorvoert. Als het gaat over het sociale domein was er vrij veel vertrouwen dat dit goed zou gaan, hoor. Wageningen is tenslotte een progressieve stad, er zit heel veel kennis en betrokkenheid, dus dat zou wel goed komen. Maar vervolgens ging het over de bereikbaarheid van de binnenstad: moeten we dat ook via directe democratie laten regelen?'

Wat vindt u?

'Ja, als je dapper wil zijn en als je durft, dan kies je op alle gebieden voor directe democratie. Maar wat het sociaal domein betreft, was er binnen GroenLinks geen weerstand en ook binnen de gemeenteraad was er veel steun.'

Hoe neemt de gemeente burgers hierin mee?

'Door heel goed te luisteren naar waar mensen tegenaan lopen en waar ze behoefte aan hebben. Hoe je het niet doet, is zelf een leuk programma bedenken, een trainer inhuren, op de migranten afsturen, de rekening betalen en dan zeggen: "Kijk, dat hebben wij mooi geregeld!" Zo hebben we dat jarenlang gedaan in Nederland. Het is wel heel belangrijk om te weten waar behoefte aan is en hoe dingen werkelijk in elkaar zitten. Dus je begint bij de vraag, niet bij het aanbod. Dat geldt voor alles wat we doen in het sociaal domein.'

Wat doet Wageningen tegenwoordig concreet anders dan voorheen?

'Bejegening. Wij gaan anders met mensen om. Dat betekent

De Grote Kerk op de Markt in Wageningen.

dus ook dat we het eerlijk zeggen als wat iemand vraagt echt niet kan. Maar als je bereid bent om iemand gelijkwaardig en op een open manier te benaderen, dan heb je alles veranderd. Ik loop heel vaak met de uitvoerende professionals mee. Dan vraag ik: Wat doe je? Waar loop je tegenaan? Wat heb je nodig om het op een andere manier te doen?

‘Wij hebben dus ook radicaal gezegd: mensen zitten zelf aan tafel. Iedereen vragen we op de man af: wat kunnen wij voor u betekenen? Dus niet al die professionals om tafel zetten en hen vragen wat goed voor de mensen is. Alleen als de veiligheid van de kinderen in het geding is, nodigen we iemand niet aan tafel uit. Maar in alle andere situaties zou ik er zelf ook geen behoefte aan hebben dat ze het over mij zouden hebben, over mijn kind, over mijn moeder. Ik neem aan dat dat ook voor andere mensen geldt. ‘Wat we ook hebben veranderd, is ons taalgebruik. In heel Nederland vind je mooie beleidstukken met prachtige termen als “eigen kracht” en “zelfredzaamheid”. Wij hebben die beladen taal afgeschaft. Deze termen vind je in onze persberichten niet meer terug.’

Hoe noemt Wageningen het dan?

‘Ik ben zelf gecharmeerd van “eigen regie” en “autonomie”. Wat dat is waar het uiteindelijk om gaat, dat zijn de dingen die wij als overheid moeten versterken, verbeteren en verzorgen.’

Hoe gaat Samen Wageningen om met mensen die ondersteuning nodig hebben?

‘We willen geen trechter zijn als gemeente, waar iedereen zich moet melden en waar voor elke dingetje een beschikking wordt afgegeven. Dat leidt alleen maar tot controle, bureaucratie en toestanden. We hebben een sociaal loket opgericht en gevestigd

buiten het gemeentehuis. Dit “Startpunt” wordt bememd door onze eigen Wmo-consulenten, maar ook door onder andere maatschappelijk werkers, zorgaanbieders en MEE. Het is een grote poel van twintig organisaties, met veertig organisaties die daaraan gelieerd zijn. Voor elke vraag heeft het Startpunt één telefoonnummer, één website, één balie. Er wordt niet doorverwezen naar andere plekken. Alleen voor de echt complexe casussen hebben we een apart team, dat noemen we het kernteam.’

Kunt u een voorbeeld geven van zo’n casus?

‘Er was een vrouw die met haar kinderen uit huis was gezet, wegens huurschulden en andere problemen. Het eerste dat geregeld moest worden, was een dak boven haar hoofd. Die had zij gevonden bij de Johanniteropvang. Je mag daar maximaal drie maanden verblijven, maar deze vrouw en haar twee kinderen woonden er al een jaar. Dat kostte bakken met geld, want wij kopen die crisisopvangplekken in. Wat te doen? “Hier gaan wij niet over,” zei de gemeente. De woningstichting zei: “Wij gaan niets doen, want dan scheppen we een precedent.” Wat was nu de oplossing? Het kernteam maakte een rekensom. Zij becijferden wat we met zijn allen kwijt waren, waarna we de rekening spiltsten en ieder zijn deel betaalde. Klaar. Of het rechtvaardig was, deed er even niet toe. Het ging erom dat we netto veel bespaarden én het gezin weer een perspectief konden bieden. En uiteraard zijn er nu keiharde afspraken gemaakt om nieuwe schulden te voorkomen. In het verleden gebeurde het dus dat iemand jarenlang tussen wal en schip zat. Het kernteam richt zich op dergelijke gevallen en lost ze op.’ ▲

—> Op pagina 8 en 9 leest u wat Samen Wageningen betekent voor de Wmo-raad.

Wmo-raad in tijden van co-creatie

Overbodig over vijf jaar

Wat betekent Samen Wageningen voor de Wmo-adviesraad? In 2015 werd geen enkel formeel advies uitgebracht, en over een jaar of vijf zal de Wmo-adviesraad niet meer bestaan. En dat allemaal vrijwillig, vertelt voorzitter Maarten de Gouw.

Hoe en wanneer bent u betrokken geraakt bij Samen Wageningen?

Maarten de Gouw: 'Als Wmo Adviesraad zijn wij vanaf april 2015 steeds op de hoogte gebracht van de beoogde stappen en erin meegenomen. Sindsdien zijn we zeer nauw betrokken bij Samen Wageningen. We hebben actief meegedacht. En wij moesten bedenken wat het co-creatieproces van het sociale domein voor ons betekent, want wij zijn de adviesraad van burgers die iets roept over het sociaal domein. Onze rol is niet meer dat we volop kunnen adviseren over inhoud. Want als de burgers kiezen voor A, wie zijn wij dan om te zeggen dat ze B moeten kiezen? Onze rol als inhoudelijke adviseur is dus zeer beperkt. En dus bemoeien we ons vooral met het proces. Hoe loopt het? We bespreken met de projectleider met name of het lukt om contact te krijgen met de kleinere en kwetsbare groepen burgers.'

En? Lukt dat?

'Het ziet er vooralsnog goed uit. Er wordt een grote hoeveelheid middelen ingezet. Er is in de tweede helft van 2015 een heel goed doordachte vragenlijst uitgezet, die in toon en vorm voor heel veel mensen begrijpelijk is. Er is een vertaling gemaakt van de beleidsuitgangspunten in concrete vragen aan de burger. Dat moet in 2016 leiden tot een nieuw sociaal beleid, opgesteld door gemeente en burgers samen.'

Blijft u als Wmo-adviesraad kritisch in dit proces?

'Als wij als Wmo Adviesraad het vriendje worden van de wethouder, dan moeten we acuut ophouden. Onze kritische rol behouden we dus, ja. Dat is in het proces van co-creatie soms best lastig, omdat het een heel positieve en opgaande lijn is. Als Wmo-raadslid ben je al snel geneigd te denken: "Als ik nu een kritische opmerking maak, dan klinkt dat in deze context wel heel zuur."'

Op welk punt is het u gelukt kritische kanttekeningen te plaatsen?

'Dat ging met name over het bereiken van bepaalde doelgroepen. Onze zorg was en blijft het bereiken van migranten. Je kunt klassieke instrumenten inzetten om mensen te vragen waar ze behoefte aan hebben. Je kunt daarvoor innovatieve instrumenten inzetten. Maar dan nog moet je je afvragen of het wel voldoende is. Bij deze doelgroep bereik je vaak pas echt zichtbare resultaten als je het via-via aanpakt. Dat blijft voor iedereen worstelen.'

Wat is er concreet veranderd in uw aanpak als Wmo-adviesraad?

Maarten de Gouw: 'Het leuke is dat wij in 2015 geen enkel formeel advies hebben uitgebracht aan het college. We werken ons drie slagen in de rondte, hoor, maar we zijn van een formele

'Als wij het vriendje worden van de wethouder, moeten we acuut ophouden'

Maarten de Gouw: 'Als bureaucoördinator van de Koepel Wmo-raden verzette ik mij tegen veranderingsprocessen van Wmo-raden'

adviesraad veranderd in een meedenkraad. We worden geconsulteerd en we bemoeien ons veel meer met wat er speelt in de samenleving. Wij doen mee aan klankbordgroepen, meedenkgroepen en discussiegroepen. We hebben dus een veel grotere directe invloed. De klassieke angst van Wmo-raden is dat ze aan het begin geconsulteerd worden bij een beleidsontwikkeling, en aan het eind komt er een stuk uit wat ze niet wilden. Van die angst hebben wij geen last, omdat we meelopen vanaf het begin en helemaal tot het eind. Dat werkt enorm goed, want daardoor kunnen we een goede bijdrage leveren. We hebben een ontwikkeling doorgemaakt van een formele raad dicht bij de gemeente naar een raad dicht bij de samenleving met een directe lijn naar de gemeente en ambtenaren. Veel Wmo-raden raken verzeild in discussies over het feit dat ze niet worden betrokken en gehoord. Dat speelt bij ons totaal niet.'

Wordt de Wmo-adviesraad op enig moment overbodig door de invoering van co-creatie en directe democratie?

'Wat de toekomst van onze raad zelf betreft: we hebben een perspectief geschetst waarin inderdaad staat dat we uiteindelijk overbodig worden. Dat is wat we willen, zij het pas over enkele jaren. Heel wat gemeenten zeggen: "Wij gaan co-creëren, dus opheffen die raden!" Dat is te snel. Wij hebben een termijn van vijf jaar afgesproken. In die periode ontwikkelen we ons

tot een brede adviesraad van het complete sociale domein. En daarnaast krijgt Wageningen ook nog een cliëntenraad voor het sociale domein. Want de cliënten – die een afhankelijkheidsrelatie hebben met de gemeente en die de dienstverlening beleven – moeten ook hun stem kwijt kunnen. In mei 2016 moet de structuur met de brede cliëntenraad en de brede adviesraad staan. En over vijf jaar moeten wij kunnen stoppen, mits we er met elkaar van overtuigd zijn dat we de burgers een stem geven in de gemeente, als de burger de juiste positie kan innemen ten opzichte van de gemeente.'

Dat is nogal wat, jezelf afschaffen!

'Als bureaucoördinator van de Koepel Wmo-raden heb ik mij jarenlang heftig verzet tegen allerlei veranderingsprocessen van Wmo-raden, als die een gevolg waren van bezuinigingen, of als ze een poging waren om burgers de mond te snoeren, of als ze voortkwamen uit kortzichtigheid. Maar hier in Wageningen zit er een gedachte achter. De burger wordt serieus genomen. Burgers krijgen door de decentralisering meer en meer te maken met hun gemeente. Dat is op zich goed, maar dan moeten die burgers ook een positie krijgen ten opzichte van hun gemeente. Als dat lukt, als alle burgers eenmaal automatisch een plek hebben verworven in de totstandkoming van beleid, als ambtenaren hen automatisch erbij betrekken, dan kunnen wij ophouden te bestaan. Maar niet eerder.' ▲

Verhuizing naar een Wlz-instelling

Wel of geen verhuiskostenvergoeding?

Moeten gemeenten op grond van de Wmo 2015 een vergoeding verstrekken als iemand verhuist naar een Wlz-instelling? Mijns inziens een terechte vraag. Hoewel de Wmo 2015 de afbakening met de Wlz explicieter regelt dan de Wmo 2007, zitten hier toch nog enkele haken en ogen aan.

Een cliënt kon op grond van artikel 4 Wmo 2007 in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten van een verhuizing naar een AWBZ-instelling. De verhuiskostenvergoeding compenseerde beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Indien de cliënt echter een verhuiskostenvergoeding kon krijgen op grond van een andere wettelijke bepaling, dan had de cliënt géén aanspraak op maatschappelijke ondersteuning op grond van de Wmo 2007. Een verhuiskostenvergoeding behoorde echter niet tot de verzekerde zorg op grond van de AWBZ. Gemeenten hadden veelal in de verordening bepaald dat de aanvraag voor een woonvoorziening (en daarmee de verhuiskostenvergoeding) wordt geweigerd indien de cliënt verhuist of is verhuisd naar een AWBZ-instelling of een andere instelling gericht op zorg. Rechtbank Haarlem oordeelde echter dat een dergelijke bepaling afbreuk doet aan de uit artikel 4 lid 1 Wmo voortvloeiende compensatieplicht. Awbz-gerechtigden konden daarom onder de Wmo 2007 in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten van verhuizing naar een AWBZ-instelling.

Wmo 2015

Gemeenten zijn onder de Wmo 2015, net zoals onder de Wmo 2007 het geval was, verplicht tot het compenseren van beperkingen in de zelfredzaamheid en participatie. Een maatwerkvoorziening in de vorm van een verhuiskostenvergoeding kan passende ondersteuning bieden. De Wmo 2015 kent, in tegenstelling tot de Wmo 2007, geen regeling zoals artikel 2 Wmo 2007. De wetgever heeft ervoor gekozen om in de Wmo 2015 specifieke wetten te noemen waarop een maatwerking moet worden afgestemd.

Zo is in artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015 bepaald dat het college een maatwerkvoorziening op grond van de Wmo 2015 kan weigeren, indien de cliënt aanspraak heeft op verblijf en de daarmee samenhangende zorg in een Wlz-instelling, dan wel er redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt daarop aanspraak kan doen gelden en weigert mee te werken aan het verkrijgen van een besluit dienaangaande.

Wlz

Cliënten die aanspraak willen maken op verblijf in een Wlz-instelling, moeten zich wenden tot het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ). Het CIZ beoordeelt aan de hand van de Beleidsregels indicatiestelling Wlz 2016 of de cliënt voldoet aan de criteria voor verblijf in een Wlz-instelling. Deze criteria zijn, kort gezegd, een blijvende behoefte aan permanent toezicht of 24-uurs zorg in de nabijheid (artikel 3.2.1 Wlz). Indien blijkt dat de cliënt aan een van deze voorwaarden voldoet, dan geeft het CIZ een indicatie voor zorg vanuit de Wlz.

Het voorgaande betekent dat de gemeente de aanvraag van een cliënt met een Wlz-indicatie, voor een maatwerkvoorziening ten behoeve van het vergoeden van de kosten van verhuizing naar een Wlz-instelling, kan afwijzen op grond van artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015.

Uitzondering

Op de hoofdregel van artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015 geldt een uitzondering. In artikel 8.6a Wmo 2015 is onder andere geregeld dat artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015 niet geldt voor Wlz-gerechtigden die thuis wonen en een hulpmiddel of een woningaanpassing hebben aangevraagd. Hier doen zich twee problemen voor.

Op de eerste plaats gaat artikel 8.6a Wmo 2015 volgens de aanhef van dit artikel enkel over het jaar 2015. De staatssecretaris heeft echter een nota van wijziging bij het Wetsvoorstel tot wijziging van de Wlz en Wmo 2015 (ook wel 'Verzamelwetsvoorstel Hlz') ingediend waardoor gemeenten ook in 2016 verantwoordelijk blijven voor woningaanpassingen en hulpmiddelen voor thuiswonende Wlz-cliënten. Dit wetsvoorstel is echter nog niet van kracht. Strikt genomen mogen gemeenten woningaanpassingen of hulpmiddelen voor Wlz-cliënten op grond van artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015 weigeren, totdat het wetsvoorstel van kracht is waarmee artikel 8.6a Wmo 2015 wordt gewijzigd. Het heeft mijns inziens echter waarschijnlijk weinig zin om dergelijke aanvragen nu af te wijzen, omdat de regering heeft beoogd artikel 8.6a Wmo 2015 aan te passen met terugwerkende kracht tot en met 01-01-2016. Een wetswijziging met terugwerkende kracht is een zodanig veranderde omstandigheid dat - als de nieuwe wettekst tot een ander oordeel leidt met betrekking tot de eerdere afwijzing of beëindiging - het college een herhaalde aanvraag moet toekennen.

Op de tweede plaats lijkt artikel 8.6a Wmo 2015 niet te gaan over de verhuiskostenvergoeding. Artikel 8.6a Wmo 2015 spreekt van 'woningaanpassingen' en 'hulpmiddelen'. Het begrip 'woningaanpassing' is in artikel 1.1.1 Wmo 2015 als volgt omschreven: 'bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte'. Het lijkt mij duidelijk dat een verhuiskostenvergoeding hiertoe niet behoort. Het begrip 'hulpmiddel' is in artikel 1.1.1 Wmo 2015 omschreven als 'roerende zaak die bedoeld is om beperkingen in de zelfredzaamheid of de participatie te verminderen of weg te nemen'. In de MvT op de Wmo 2015 staat enkel dat het begrip 'hulpmiddel' wordt gebruikt ter aanduiding van een breed scala van roerende zaken die bedoeld zijn om beperkingen in de zelfredzaamheid en participatie te verminderen of weg te nemen, zoals rollators, rolstoelen, middelen om het verrichten van bepaalde handelingen te vereenvoudigen of mogelijk te maken etc. Voorzieningen zoals een verhuiskostenvergoeding worden niet genoemd. De MvT bij de Invoeringswet Jeugdwet (artikel 8.6a

Awbz-gerechtigden kwamen onder de Wmo 2007 in aanmerking voor een vergoeding van de kosten van verhuizing naar een AWBZ-instelling.

Wmo 2015 is met de inwerkingtreding van de Invoeringswet Jeugdwet ingevoegd) biedt helaas niet meer duidelijkheid. Alhoewel de Wmo 2015 dus niet heel duidelijk is op dit punt, lijkt het er mijns inziens op dat een verhuiskostenvergoeding géén hulpmiddel is in de zin van artikel 1.1.1 Wmo 2015. Gelet op het voorgaande betekent dit dat gemeenten een verhuiskostenvergoeding voor Wlz-cliënten mogen weigeren. Dit is dus wel een significant verschil met de Wmo 2007.

Tussen wal en schip

Als gemeenten aanvragen voor een verhuiskostenvergoeding voor Wlz-cliënten mogen afwijzen op grond van artikel 2.3.5 lid 6 Wmo 2015, dan vallen deze cliënten wat de verhuiskostenvergoeding betreft tussen wal en schip. Een verhuiskostenvergoeding behoort immers ook niet tot de verzekerde zorg op grond van de Wlz. Nu zijn er gemeenten die een verhuiskostenvergoeding verstrekken als tegemoetkoming in de meerkosten (artikel 2.1.7 Wmo 2015). Mijns inziens een mooi alternatief om deze cliënten niet in de kou te laten staan. Deze cliënten moeten dan wel tot de doelgroep behoren en voldoen aan de voorwaarden zoals vooraf door de gemeenteraad vastgesteld. Bovendien moet de intentie van de gemeente juist zijn. De tegemoetkoming in de meerkosten is 'slechts' bedoeld om mensen die meerkosten hebben als gevolg van hun beperking of ziekte financieel te ondersteunen. De tegemoetkoming in de meerkosten betreft uitdrukkelijk niet een maatwerkvoorziening. Gemeenten kunnen dus niet op grond van artikel 2.1.7 Wmo een verhuiskostenvergoeding verstrekken ter compensatie van beperkingen in de zelfredzaamheid en participatie. ▲

Mr. Paul Jeukens is werkzaam als vakredacteur voor 'Grip op Wmo' van Schulink

Bronnen:

artikel 2 Wmo 2007

Rechtbank Haarlem 21-07-2010, nr. AWB 09/3599

artikel 2.1.1 en 2.3.5 Wmo 2015

TK 2015-2016, 34279, nr. 8 (Nota van Wijziging)

TK 2015-2016, 34279, nr. 2 (Voorstel van wet)

artikel 4:6 Awb

TK 2013-2014, 33841, nr. 3

TK 2013-2014, 33983, nr. 3

TK 2013-2014, 33983, nr. 2

artikel 3.1.1 lid 1 Wlz

TK 2013-2014, 33841, nr. 3, p. 17

Vaste columnist Wim Peters is juridisch adviseur bij StimulanSZ, een onafhankelijke stichting die gemeenten ondersteunt bij het ontwikkelen en uitvoeren van een goed lokaal beleid voor de sociale zekerheid.

Hulp bij het huishouden

De verwarring is compleet

Hulp bij het huishouden is sinds 1 januari 2015 een belangrijk onderwerp – in negatieve zin, want een aantal gemeenten bezuinigt dit voor veel ouderen belangrijke onderdeel van de Wmo weg. Nu komt de rechtbank Zeeland-West-Brabant met een uitspraak die dit beleid ondersteunt.

In de betreffende uitspraak gaat het om een burger met beperkingen uit de gemeente Oosterhout. Die had drie uur hulp bij het huishouden en krijgt bericht dat het begin 2015 over is met die hulp. Later maakt de gemeente er 1 juni van. De gemeente onderbouwt het besluit met de stelling dat hulp bij het huishouden niet meer onder de Wmo valt, omdat het geen onderdeel van de zogenaamde adl (algemene dagelijkse levensverrichtingen) is en ook niet behoort tot participatie of het zelfstandig functioneren. De gemeente heeft onderzoek gedaan naar de vraag of iemand zijn huishoudelijke hulp zelf kan organiseren. Omdat betrokkene daartoe in staat is, is hij

niet afhankelijk van hulp. En mocht hij door een laag inkomen het niet kunnen betalen, dan kan hij een beroep doen op de Participatiewet met een verzoek om bijstand.

De rechtbank Zeeland-West-Brabant gaat in deze redenering mee. Met verwijzing naar een aantal teksten uit de parlementaire behandeling stelt de rechtbank dat de gemeente terecht de hulp bij het huishouden heeft stopgezet: het valt inderdaad niet meer onder de Wmo 2015.

Verwarring compleet

Het gevolg van deze uitspraak is dat de verwarring nu groot is. Eerder heeft de rechtbank Gelderland geoordeeld dat hulp bij het huishouden wel degelijk onder de Wmo 2015 valt. Ook dat was een onderbouwd verhaal. Je kunt, zoals zo vaak, twee kanten uit redeneren. Overigens is een dergelijke situatie niet uitzonderlijk. Het komt best vaak voor dat rechtbanken over cruciale onderwerpen anders denken. De laatste keer dat dit gebeurde, ging

het over de vraag of de gemeenteraad het vaststellen van de hoogte van de eigen bijdrage mocht overlaten aan het college van burgemeester en wethouders, of dat de gemeenteraad dit zelf moest doen. De Centrale Raad van Beroep oordeelde destijds dat het college van B en W het zelf mocht doen, omdat het vaststellen van de hoogte ingeperkt was door landelijke regels. In praktijk kiezen gemeenten meestal voor het maximumbedrag dat is toegestaan.

Onlogisch

Wat nu te vinden van deze uitspraak? Ik vind hem onbegrijpelijk. Ik heb daar een redenering voor die niet als juridisch erg spitsvondig gekwalificeerd kan worden. Het is een simpele huis-tuin-en-keukenredenering. Als de wetgever inderdaad hulp bij het huishouden had willen afschaffen, was het dan niet logisch geweest dat dit helder in de wet had gestaan of dat het op zijn minst helder in de parlementaire behandeling aan de orde was geweest? Het is toch

Wat te vinden van deze uitspraak?
Ik vind hem onbegrijpelijk

niet normaal om een onderdeel van de Wmo 2007 (in 2007 overgenomen van de AWBZ en voor veel mensen van belang) uit de Wmo 2015 te schrappen zonder daar met één woord over te reppen? Als je dat als wetgever zou doen, ben je wel héél onduidelijk bezig. Ik geloof er dus niets van dat het de bedoeling van de wetgever is geweest hulp bij het huishouden te schrappen. En daar zijn ook aanwijzingen voor. De staatssecretaris van VWS, samen met het parlement de maker van deze wet, heeft in een Kamerbrief duidelijk aangegeven dat het niet de bedoeling is om hulp bij het huishouden rücksichtslos te schrappen. De rechtbank bespreekt dit feit en zegt erover dat dit soort brieven niet behoort tot de parlementaire behandeling. En dus schenkt de rechtbank er geen aandacht aan. Maar zo'n stelling in een brief is evenmin zonder enig belang. De logica vereist toch dat je daar op zijn minst naar kijkt. Dat is niet gebeurd. Jammer.

Hoger beroep

Naar alle waarschijnlijkheid gaat één van de betrokkenen (het gaat om meerdere uitspraken) in hoger beroep. Inmiddels wordt links en rechts gemeld dat de eerste zaken door de Centrale Raad in maart op een zitting behandeld zullen worden. De uitspraak wordt dan meestal zes weken later bekend. Weten

'De staatssecretaris van VWS heeft duidelijk aangegeven dat het niet de bedoeling is hulp bij het huishouden rücksichtslos te schrappen'

we dan in april/mei hoe het zit? Of zijn de zaken zo ingewikkeld dat we er nog langer op moeten wachten? Het is te hopen dat de Centrale Raad in één keer duidelijkheid schept!

De betreffende uitspraak is gepubliceerd op rechtspraak.nl met het ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2016:11

Rondetafelgesprek bij ‘Aandacht voor Iedereen’

Welke rol kies je, Wmo-raad?

Waar ligt de opdracht voor Wmo-raden nu de Wmo 2015 ruim een jaar onderweg is? Die vraag stelde ‘Aandacht voor Iedereen’ onlangs tijdens een rondetafelgesprek aan vijf experts op het gebied van Wmo-raden. ‘Kiezen is een must.’

Welke koers kies je als Wmo-raad, negen jaar na de invoering van de Wmo en één jaar na de invoering van de Wmo 2015? In 2015 organiseerde Aandacht voor Iedereen (AvI) – dat Wmo-raden ondersteunt om een stevige gesprekspartner te zijn voor gemeenten en zorg- en welzijnsaanbieders – een aantal bijeenkomsten over de ‘doorontwikkeling’ van de Wmo-raden. Uit de belangstelling bleek dat dit onderwerp zeer leeft. Vandaar dat AvI eind 2015 vijf kenners van de Wmo-raad uitnodigde om conclusies te verbinden aan de bijeenkomsten én om hun visie te geven op de toekomst van de Wmo-raad. De vijf zijn: Emmy van Brakel (beleidsadviseur sociaal domein gemeente Neder-Betuwe), Inge van Dommelen (bureaucoördinator Koepel Wmo-raden), Henk Beltman (kennis-makelaar AvI), Bert Holman (voorzitter Koepel Wmo-raden) en Piet Kuhlmann (programmasecretaris AvI).

Als Wmo-raad moet je kiezen...

Bert Holman wil – als voorzitter van de Koepel Wmo-raden – graag de aandacht vestigen op de goede prestatie die Wmo-raden de afgelopen jaren hebben geleverd. ‘Ze zijn bij wijze van spreken pas gisteren opgericht en nu al vragen we hen om hun koers opnieuw te bepalen. Dat is nogal wat.’ Maar dát de Wmo-raden hun koers, functie en rol opnieuw moeten bepalen, daarover zijn alle deelnemers aan de ronde tafel het eens. Ze wijzen verschillende ontwikkelingen aan die het noodzakelijk maken dat de Wmo-raad zich bezint op de vraag ‘Waartoe zijn wij op aarde?’. Henk Beltman: ‘Het wemelt tegenwoordig van de burgerinitiatieven. Denk aan de doe-democratie, aan adviesraden voor het hele sociale domein, de Grooo (een Grooo is een burgertop, een evenement waarbij op één dag inwoners en betrokkenen met elkaar in gesprek gaan over hun eigen stad, dorp of gemeente). En dan is er ook nog de traditionele belangenbehartiging. Allemaal manieren waarop burgers inspraak hebben. Wat is in die nieuwe werkelijkheid je rol als Wmo-raad? Kiezen is een must.’

Inge van Dommelen noemt ook twee redenen die nopen tot een heldere positiebepaling: ‘Ten eerste werken gemeenten steeds meer

samen in regionale verbanden. En ten tweede zijn sociale wijkteams in korte tijd de gewoonste zaak van de wereld geworden in vrijwel elke Nederlandse gemeente. Die twee ontwikkelingen vragen van

De Koepel Wmo-raden in 2016

Tijdens het rondetafelgesprek over de Wmo-raden gaat Bert Holman, voorzitter van de Koepel Wmo-raden, in op de rol van ‘zijn Koepel’: ‘We leven in een gedecentraliseerde wereld,’ zegt hij. ‘We van ons als Koepel Wmo-raden verwacht dat wij de richting aangeven, zal van een koude kermis thuiskomen. Het maximale wat je van ons mag verwachten, is dat we piketpaaltjes slaan. Een belangrijke leidraad voor ons is het verschil tussen formele en informele zorg. Ook belangrijk is de snelle opkomst van de doe-democratie (zie de G1000, zie de zorgcoöperaties). Maar ook de “oude” inspraakvormen van gehandicaptenraden en Wmo-raden blijft voor ons iets om terdege rekening mee te houden. De kunst is om de keuzes die je als Wmo-raad maakt, te laten afhangen van lokale situaties. Dat is wat wij als Koepel als uitgangspunt moeten nemen. We moeten modellen ontwikkelen waarin de ene keer de nadruk ligt op het meedenken over een beleidsplan en de andere keer de nadruk ligt op het keukentafelgesprek en de uitvoering. Wij willen als Koepel zorgen voor de kunstmest, wij willen de bladeren weghalen, goede voorbeelden aanreiken, de belangrijkste aspecten aanduiden. Dat wordt onze rol in de toekomst.’

Bert Holman

jou als Wmo-raad dat je keuzes maakt. In sommige gemeenten wordt gekozen voor één Wmo-raad. In andere gemeenten betrekken Wmo-raden nieuwe groepen burgers bij hun activiteiten. Zo ontstaat er langzamerhand een lappendeken van varianten. In hoeverre er daarbij samenwerking ontstaat tussen maatschappelijke organisaties, de gemeente en de Wmo-raad, wordt vooral bepaald door de vraag of er in de betreffende gemeente van oudsher een traditie is van samenwerking. Als er al samenwerking is én er is ook nog een visie, dan wordt vernieuwen relatief gemakkelijk.'

Op de vraag 'Mag de gemeente beschouwd worden als de opdrachtgever van de Wmo-raad?' schudt Inge van Dommelen direct haar hoofd. 'Nee, je moet als Wmo-raad altijd vrij zijn van anderen. Als je te dicht tegen de gemeente aanschurkt, is dat voor de burger verwarrend. Maak dus een keuze.'

Piet Kuhlmann, programmasecretaris van AvI, vertelt dat AvI afgelopen september een onderzoek heeft gedaan onder haar

adviseurs in den lande. Daaruit bleek dat gemeenten volop bezig zijn met burgerparticipatie, en dat ze die participatie heel vaak invullen door in eerste instantie een beroep te doen op de Wmo-raad. 'Maar krijgt een gemeente de indruk dat een Wmo-raad op dit gebied tekortschiet, dan passeert de gemeente de Wmo-raad en gaat ze op zoek naar andere platforms en andere personen die kunnen helpen de burgerparticipatie vorm te geven. Dat wil je als Wmo-raad natuurlijk zien te voorkomen: ziedaar nóg een reden om als Wmo-raad duidelijk te maken waar je voor staat.'

.... maar hoe maak je je keuze?

Kiezen dus. Maar hoe pak je dat aan? Waar baseer je je op bij je keuze? De keuzemogelijkheden die je hebt als Wmo-raad, zijn legio. Henk Beltman zet ze op een rij: 'Kies je voor het tijdig informeren van de gemeenteraad? Of ga je de adviesrol die je al jaren vervult verder perfectioneren? Wordt je een aanjager van

Bert Holman: 'Je kunt niet tegen een burger zeggen: "Wees spontaan!"'

Emmy van Brakel

debat, wil je belangrijke onderwerpen signaleren en agenderen en daarmee nieuwe beleidsvorming beïnvloeden? Of kies je voor veel contact met de achterban? De keuze verschilt per Wmo-raad. De ene beperkt zich tot het leven van een cliënttevredenheids-onderzoek, de andere gaat zelf met cliënten praten. Wat op dit moment veel gebeurt bij Wmo-raden, is monitoren: hoe verloopt de invoering van de Wmo 2015 in onze gemeente? Maar allemaal zijn de Wmo-raden zoekende.'

Inge van Dommelen adviseert Wmo-raden om bij het bepalen van hun rol twee vragen als uitgangspunt te nemen: Wat heeft je gemeente nodig? En waar heb je als Wmo-raad affiniteit mee? 'Ben je een Wmo-raad die aan de gemeente vraagt om wijkbijeenkomsten te organiseren? Ben je een raad die netjes wacht op de uitslag van de cliëntervaringsonderzoeken?' Van Dommelen meent dat de keuze voor een koers mede moet worden ingegeven door de mate waarin je als Wmo-raad 'je voelsprietten hebt uitgestoken' in de samenleving. Bert Holman meent dat het vertrekpunt voor elke Wmo-raad zou moeten zijn: Hoe kun je zorgen dat burgers met elkaar méér maken van de lokale samenleving? 'Die vraag was de reden om in 2007 de Wmo te introduceren,' zegt Holman. 'Vraag het maar na aan Bob van der Meijden van de VNG. Mensen in staat stellen de samenleving leuker te maken, daar gaat het om. En dat kun je op allerlei

manieren voor elkaar proberen te krijgen: door je druk te maken over een beleidsplan of door met twintig man thuiszorg te gaan organiseren in een wijk. Dat is een kwestie van zoeken en kiezen.' Tegelijkertijd zijn ook gemeenten bezig met een worsteling, meent Holman: 'Tegenwoordig moet je als gemeente de burger zo veel mogelijk zelf laten doen. Je mag als gemeente niet meer vragen: "Beste burger, hoeveel schommels had u gehad willen hebben? Zeg het maar, wij regelen het wel." Nee, de burger moet zélf in actie komen. Wat blijkt nu? De burger komt niet vanzelf in beweging. Maar je kunt als gemeente niet tegen een burger zeggen: "Wees spontaan!" Vandaar dat ik een enorme fan ben van het idee van de Wmo-raad die een groot netwerk heeft en dat benut om de participatie te verbeteren. De Wmo-raad kan de spil zijn, kan het overzicht hebben. De Wmo-raad kan helpen om de burger in staat te stellen de samenleving leuker en beter te maken, om mensen te laten participeren. De Wmo-raad kan verbindend zijn. Als gemeente kun je simpelweg niet alles weten.'

En dat laatste is een zegen, meent Holman: 'Wat hebben we geluk dat Wmo-raden en gemeenten allebei nog zoekende zijn! Dat ze het allebei nog niet weten! Want stel je toch eens voor dat één van beiden zeker wist hoe het allemaal zou moeten. Dan zou die partij zijn wil gaan opleggen aan de ander. Er ligt een prachtige kans om

Emmy van Brakel: 'Een gemeente anno nu moet inwoners en maatschappelijke partijen meenemen in de beleidsvorming'

Henk Beltman

samen te zoeken, juist omdat ze beiden de behoefte hebben óm het op te lossen. Dan kun je stappen zetten in het vormgeven van de rollen en functies.'

Piet Kuhlmann: 'De Provincie Limburg heeft de problemen gesignaleerd en gezegd dat ze alleen kunnen worden opgelost samen met de burger. En ook de Universiteit Maastricht is erbij betrokken als kenniscentrum. Dat is een mooi model, genaamd "Quatro helix". Samen de problemen aanpakken, zoals Bert Holman voorstelt.'

Kiezen in de praktijk

Met al hun ervaring in de wereld die Wmo-raad heet, kunnen de gespreksdeelnemers een aantal mooie voorbeelden noemen van Wmo-raden die op een eigentijdse manier hun rol invullen. Inge van Dommelen: 'De Wmo-raad in de gemeente Soest voert elk jaar zelf een uitgebreide monitor uit. Dat is een heel arbeidsintensief proces, waaruit ook elk jaar ongevraagde adviezen richting de gemeente voortkomen.' Ze noemt nog twee praktijkvoorbeelden: 'In Utrecht hebben ze de papieren adviezen helemaal afgeschaft. Daar krijgt de burger de kans om invloed uit te oefenen via de directe dialoog. Zo agenderen ze en jagen ze aan.' Ook in Kerkrade heb-

ben ze sinds jaar en dag gekozen voor een bijzondere constructie: 'In Kerkrade is de wethouder de voorzitter van de Wmo-raad. Hij heeft een verbindende rol tussen Wmo-raad, gemeenteraad en college. En de Wmo-raad schrijft de voorlichtingsfolders voor de burgers. Iedereen heeft dat model omarmd. Dergelijke vormen van interactie zijn nog schaars.'

Emmy van Brakel kent ook een mooi model: 'De Wmo-raad op Walcheren betreft de burger heel nauw bij het handhaven van de leefbaarheid in het gebied, dat kampt met krimp. Ze luisteren naar de burger.'

De ideale Wmo-raad

Hoe ziet de ideale Wmo-raad eruit? Dat verschilt uiteraard van gemeente tot gemeente. Maar een aantal gemeenschappelijke kenmerken kunnen de vijf deelnemers aan het rondetafelgesprek wel formuleren. Vooral Bert Holman heeft een helder beeld: 'Als Wmo-raad moet je weten wat er gebeurt in je gemeente. Hoe heb je georganiseerd dat je weet wat er speelt? Hoe is je relatie met de wijkcentrale? Hoe is de mantelzorgondersteuning georganiseerd en loopt het zoals het moet lopen? En lees je alleen de jaarverslagen

Henk Beltman: 'Hoe meer hoogopgeleiden een Wmo-raad telt, hoe verder ze meestal van de samenleving af staat'

Piet Kuhlmann

van de partners in je gemeente of ga je liever een kopje koffie drinken om te horen hoe het gaat? De antwoorden op die vragen moet je als Wmo-raad heel helder voor ogen hebben. Een goede Wmo-raad slaagt erin expertise te bundelen en weet die expertise op het juiste moment in te brengen. Een goede Wmo-raad heeft die kennis niet per se zelf in huis, maar weet hem wel in huis te halen op het moment dat het nodig is. Een Wmo-raad hoeft niet overall kennis van te hebben. Maar ze moeten wel de contacten hebben om die kennis te vergaren. Ze moeten een goed netwerk hebben, ontsluiten en onderhouden. Het is belangrijker dat ze de juiste vaardigheden hebben om kennis te vergaren dan dat ze kennis hebben. Maar wel zorg dat je iemand in huis hebt die je communicatie goed regelt. Zorg dat je iemand in huis hebt die

makkelijk een achterstandswijk in loopt en mensen aan de praat krijgt. Zorg dat je iemand in huis hebt die in staat is de wethouder tot de orde te roepen.'

Emmy van Brakel ziet voor de Wmo-raad een rol weggelegd als verbinder: 'Voor gemeenten is een interessante vraag: waar halen we onze informatie vandaan? Als de Wmo-raad de verbinder is die informatie ophaalt uit de achterban, dan is dat voor de gemeente heel interessant.' Inge van Dommelen sluit zich daarbij van harte aan: 'Wat je vaak ziet, is dat een gemeente telkens weer in gesprek gaat met de "usual suspects". Maar als een Wmo-raad de rol vervult die Emmy schetst, dan bereikt de gemeente ook andere groepen.' Bert Holman ziet een rol weggelegd voor de Wmo-raad als coördinatiepunt. 'Er zijn op dit moment allerlei initiatieven om de burger

Piet Kuhlmann: 'De inkoop van zorg is een heel lastig dossier voor Wmo-raden'

meer inspraak te geven en een grotere rol te geven in het sociaal domein. Het is mijns inziens niet verstandig om al die initiatieven onder te brengen in één bestuur. Maar het is wel heel handig als er vaste aanspreekpersonen zijn.’ Henk Beltman: ‘Klopt, een vaste groep moet het bewaken.’ Bert Holman: ‘Hier zie ik een rol weggelegd voor de Wmo-raad als coördinatiepunt. Dus als een burger vindt dat de gemeente zus of zo anders zou kunnen organiseren, dan moet hij of zij terecht kunnen bij de Wmo-raad. Dit betekent dat je als Wmo-raad goede connecties moet hebben met allerlei partijen. Ik denk bijvoorbeeld aan MEE. Zorg dat je daar signalen oppikt en dat je die signalen doorgeeft aan de gemeente, zodat de gemeente ze kan omzetten in hanteerbaar beleid. De Wmo-raad die de gemeente prikkelt: dat is wat ik bedoel.’

Inge van Dommelen: ‘In gemeenten zonder Wmo-raad is vaak veel gedoe en frictie tussen partijen. Het is dus slim om de ontmoeting tussen die partijen te faciliteren, om te zorgen dat mensen weten wie wat doet. De Wmo-raad is dan minder gekoppeld aan de vaste beleidscyclus, maar fungeert als aanspreekpunt.’

Beleidscyclus

De beleidscyclus en de Wmo-raad. Die twee zijn innig met elkaar verbonden. En daarover hebben de deelnemers aan het rondetafelgesprek het een en ander te zeggen. Vooral Emmy van Brakel, werkzaam bij de gemeente Neder-Betuwe, heeft adviezen voor Wmo-raden: ‘Zorg dat je niet meer vast zit in beleidsstructuren, -processen en -procedures. Veel beleidsstukken die gemeenten produceren zijn tegenwoordig identiek. Ik voorzie dan ook dat al die stukken de komende jaren in aantal zullen afnemen en dat de stukken die worden geschreven compacter zullen zijn, meer op hoofdlijnen gericht en makkelijker bij te stellen dan voorheen. Logisch, want als gemeente kun je het tegenwoordig niet meer maken om achter een bureau mooie, dikke rapporten en adviezen te schrijven en vervolgens nog even te regelen dat er inspraak komt. Een gemeente

anno nu moet inwoners en maatschappelijke partijen meenemen in de beleidsvorming. En dus stellen ze niet langer een dik rapport op, maar een A4 met tien uitgangspunten. En vervolgens gaan ze aan de burger vragen hoe hij ze ingevuld wil zien. Dat “praten met de burger” is typisch iets wat je via de Wmo-raad kunt organiseren.’ Maar dan moet je als Wmo-raad wel alert zijn, waarschuwt Van Bakel: ‘Keuzes worden al heel vroeg gemaakt, ook door gemeenten. Al ruim de tien uitgangspunten er liggen, is nagedacht over vragen als: Hoe wordt kwaliteit gedefinieerd? En hoe regelen we de inspraak? Veel Wmo-raden voelen zich overvallen als blijkt dat de gemeente al van alles heeft gedaan. Maar de gemeente doet niets anders dan de eigen agenda afwerken. En die agenda staat ruim van tevoren vast. Zorg dus, Wmo-raad, dat je die agenda kent! En nodig jezelf bij de wethouder uit om mee te denken! De rol van alleen maar reageren op plannen, die werkt niet meer in deze tijd. Anno 2016 is niet meer het beleidsplan interessant, de uitvoering is bepalend voor hoe dingen gaan.’

Inge van Dommelen vertelt dat haar gemeente Delft alleen nog maar een kadernota opstelt en tien uitvoeringsplannen. ‘En inderdaad, voor de Wmo-raad betekent dit dat ze een andere rol moet kiezen dan ze gewend was.’

Tot slot: zorgen

Zijn er ook zorgen als het gaat om participatie en de rol van de Wmo-raad? Jazeker. Henk Beltman waarschuwt dat er **grenzen** zijn aan wat een Wmo-raad aankan, zeker in deze tijden van decentralisaties waarin de gemeenten er allerlei taken bij hebben gekregen. ‘Kunnen Wmo-raadsleden alle uitbreiding van taken aan? Beschikken ze daarvoor over voldoende kennis en voldoende contacten? En vergeet niet: hoe meer hoogopgeleiden een Wmo-raad telt, hoe verder die Wmo-raad meestal van de samenleving af staat.’

Inge van Dommelen noemt het **faciliteren** van de Wmo-raad een belangrijk aandachtspunt. ‘Een gemeente als Leiden vindt de

Inkoop? Houd het simpel

Piet Kuhlmann noemt de inkoop van zorg een ‘heel lastig dossier’ voor Wmo-raden. ‘Je hebt daarvoor heel veel inhoudelijke kennis nodig, wil je de vernieuwing op gang krijgen en wil je daarin participatie een plek geven. Inkoop biedt je de kans om invloed uit te oefenen op de kwaliteit van zorg die burgers in je gemeente krijgen.’

Bert Holman sluit zich daarbij aan. ‘Ook ik vind inkoop een lastig thema. Mijn indruk is dat je het vooral niet te ingewikkeld moet maken. Stel als Wmo-raad vijf criteria op waaraan elke potentiële aanbieder moet voldoen, zodat je belangrijke zaken als keuzevrijheid voor de cliënt en kwaliteit van zorg waarborgt. En laat vervolgens de gemeenteraad kiezen. Houd het simpel.’ Emmy van Brakel sluit zich daarbij aan: ‘Zorg dat je je als Wmo-raad vooral met de voorkant van het proces bemoeit. Stel zelf uitgangspunten op Wat wil je per se gerealiseerd zien? Ga vroeg met de gemeente om de tafel, want dan kun je die gemeente vervolgens met een gerust hart de regio in sturen om het te gaan regelen.’

Henk Beltman signaleert bij Wmo-raden een grote honger naar informatie over het fenomeen bestuurlijk aanbesteden: keuzevrijheid, wat houdt dat eigenlijk in? ‘Maar maak het niet te ingewikkeld,’ zegt ook Beltman. ‘Kijk naar de materie door de bril van de cliënt. Maar dan moet je dus wel zorgen dat je weet hoe die cliënt kijkt. En dus heb je mensen nodig die weten wat er leeft onder cliënten en wat ze nodig hebben. Dat kun je meenemen in jouw gesprek met de gemeente over inkoop.’

Inge van Dommelen

Wmo-raad belangrijk en biedt voldoende ruimte. Het gevolg is dat er volop dialoog is tussen de gemeente en de Wmo-raad én tussen burgers. En die burgers weten de Wmo-raad ook te vinden. Dat is iets wat je als gemeente alleen maar kunt toejuichen, lijkt me. De Wmo-raad heeft dus ondersteuning nodig. Maar ik zie het op andere plaatsen misgaan, waar een gemeentebestuur in haar bezuinigingswoede de Wmo-raad geen of nauwelijks ondersteuning biedt'. Bert Holman: 'Ik maak mij zorgen over de vaak gebrekkige **ambtelijke ondersteuning** voor Wmo-raden.' Inge: 'Terecht, die hebben veel Wmo-raden simpelweg niet.' Bert Holman: 'En juist bij ambtenaren kun je heel veel informatie weghalen.'

Emmy van Brakel constateert dat gemeenten op **regionale schaal** besluiten nemen waarbij zowel lokale gemeenteraden als Wmo-raden het nakijken hebben. 'Zij staan dan buitenspel, omdat het in regionale samenwerkingsverbanden nu eenmaal minder helder is wie de maatschappelijke partners zijn. Op die schaal is vaak geen adviesraad voorhanden.' Inge van Dommelen constateert dat **jeugdige personen** niet vertegenwoordigd zijn in Wmo-raden. 'Daarvoor heb je andere vormen van inspraak nodig dan de Wmo-raad.' En Bert Holman maakt zich zorgen over de **fixatie op Den Haag**: 'Onlangs verscheen een rapport van de Ombudsman waarin

hij de klachten inventariseert over de invoering van het pgb-trekkingsrecht. En weet je waar hij zijn rapport heen stuurde? Naar de Tweede Kamer! Waarom stuurde hij het niet naar de wethouder van Den Bosch? Of die van Groningen? Klagen over VWS heeft niet zoveel zin meer. Dat moet eruit. De gedachte moet zijn: hoe lossen we het op? Als je denkt dat het adres nog steeds Den Haag is, dan ben je van gisteren.'

Conclusies

Aan het einde van het twee uur durend gesprek trekt Petra van der Horst, programmamanager 'Aandacht voor Iedereen', enkele conclusies:

- De rol van adviseren en signaleren is en blijft een belangrijke voor elke Wmo-raad. Aanjagen en verbinden kunnen extra rollen zijn.
- Zorg dat je als Wmo-raad de verbinding maakt met je doelgroepen. Daarvoor heb je als Wmo-raad de juiste competenties nodig.
- Let op dat je het aantal functies dat je wilt uitoefenen niet overdrijft.
- Gemeente, faciliteer de Wmo-raad. Zorg voor budget, zodat de Wmo-raad een bekend aanspreekpunt blijft of wordt. ▲

Inge van Dommelen: 'Ik zie het misgaan waar een gemeentebestuur de Wmo-raad nauwelijks ondersteuning biedt'

Tweede Kamer zegt ‘ja’ tegen ratificatie

Denkend aan Holland, denkend aan het VN-verdrag

De Tweede Kamer heeft het VN-verdrag voor mensen met een handicap geratificeerd; toegankelijkheid wordt vanaf 1 januari 2017 een wettelijke verplichting. *Wmo Magazine* staat stil bij degenen die het onderwerp aan het hart gaat (of ging) én degenen die er een tikkeltje anders naar kijken.

Denkend aan Hans Dijkstal...

Wat zou de in 2010 veel te vroeg gestorven VVD-politicus gevonden hebben van de opstelling van zijn partijgenoten in het ‘VN-debat’? Ik interviewde Dijkstal in 2008 voor *Wmo Magazine*. Dijkstal was vice-voorzitter van de Taskforce Handicap en Samenleving, die samenwerkte met Horeca Nederland en Recron (Vereniging van Recreatieondernemers Nederland). Dijkstal was zojuist op bezoek geweest bij de Internationale Hogeschool Toerisme en Recreatie in Breda. Hij sprak daar over de vraag hoe je in de wereld van de recreatie meer rekening kunt houden met mensen met een beperking en hoe je er commercieel baat bij kunt hebben. *Wmo Magazine* vroeg hem: ‘De recreatiebranche weet nog niet hoe interessant de doelgroep van mensen met een handicap kan zijn?’ Hans Dijkstal antwoordde: ‘Zij beseffen dat onvoldoende. Hier en daar zijn er hotels die zich richten op mensen met een beperking. Het is voor de recreatieve sector zeer interessant om vanaf het begin in hun voorzieningen rekening te houden met mensen met een beperking. Want dan vergroten ze hun doelgroep aanzienlijk. Vergeet trouwens ook niet de snel groeiende doelgroep ouderen.’

Denkend aan Tamara van Ark...

De ratificatie van het VN-verdrag als een extra bron van inkomsten voor ondernemers? Dergelijke bespiegelingen waren de afgelopen jaren niet besteed aan Dijkstals partijgenoten. Zij zagen ratificatie eerst en vooral als een mogelijke kostenpost voor ondernemers. In 2012 zei VVD Tweede-Kamerlid Tamara van Ark dat ratificatie van het VN-verdrag ‘niet per se nodig’ is: ‘De Grondwet geeft alle

burgers al gelijke rechten. De VVD is niet tegen het verdrag, maar vreest dat ratificatie tot meer bureaucratie leidt. Er zijn genoeg regels, het gaat er vooral om de mogelijkheden te benutten.’

En op 21 januari 2016 verscheen op de website van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) het volgende bericht: ‘Met regeringspartij VVD is KHN op werkbezoek geweest bij meerdere horecabedrijven om te laten zien waar de (on)mogelijkheden zitten voor de horeca. VVD-woordvoester Van Ark noemt het belangrijk dat mensen kunnen meedoen in de samenleving: “Maar we moeten ondernemers geen onnodige en onredelijke eisen opleggen.”’

Denkend aan ‘Wij staan op!’...

De manier waarop de VVD het VN-verdrag de afgelopen jaren benaderde, zette links en rechts (of eigenlijk alleen links...) kwaad bloed. Niemand verwoordde de onvrede zo onverbloemd als ‘Wij staan op!’, een beweging van jongvolwassenen met een beperking (met in de Commissie van Aanbeveling onder anderen Otwin van Dijk, GroenLinks-Kamerlid Linda Voortman en Youp van ‘t Hek). In een brief aan de Tweede Kamer trokken zij op 16 januari 2016 – enkele dagen vóór de ratificatie door de Tweede Kamer – van leer tegen de liberalen, die blijkbaar dreigden de hele ratificatie te blokkeren als het amendement-Van Dijk werd aangenomen. Een citaat: ‘Het amendement van Otwin van Dijk poogt de toegankelijkheid in de samenleving als norm te stellen: geen gebouw, geen opleiding, geen weg mag nog worden geconstrueerd als die niet toegankelijk is voor mensen met een beperking. Door dit principe niet alleen van tafel te maaien maar ook nog eens de ratificatie

Hannie van Leeuwen in 2012: 'De ratificatie is een nagel aan mijn doodskist'

van het VN-verdrag in het debat daarmee te gijzelen, zet de VVD miljoenen mensen met een beperking als tweederangs burgers aan de kant. Het kernargument dat de VVD gebruikt, is de mogelijk onbeheersbare financiële consequenties van het amendement. De ratificatie wordt daarmee allereerst gereduceerd tot een financieel vraagstuk, terwijl het eerder een morele richtlijn is. Daarnaast zijn veel inclusieve maatregelen kosteloos en meeliftend op bestaande initiatieven in te bouwen. De halsstarrige opstelling van de VVD verraadt dat zij feitelijk überhaupt niet bereid is te investeren in een inclusieve samenleving. Dit vindt Wij Staan Op! niet alleen kortzichtig en laf, maar ook onmaatschappelijk, onparlementair en discriminerend.'

Denkend aan Hannie van Leeuwen...

Niet iedereen is zo uitgesproken negatief over de houding van de VVD. In 2011 zei Hannie van Leeuwen (oud-Eerste Kamerlid en nu al jarenlang voorzitter van de Koepel Wmo-raden) het volgende in *Wmo Magazine*: 'Ik weet nog dat Robin Linschoten (Kroonlid van de SER, SV) sprak tijdens een van de bijeenkomsten van de Coalitie voor Inclusie bij werkgeversorganisatie VNO-NCW. Hij is niet zo'n groot voorstander van ratificering. Hij zei: "Het gevaar is dat gehandicapten dan helemaal gaan rekenen op de overheid, terwijl het erom gaat dat gehandicapten zelf duidelijk maken wat ze willen.'" Vervolgens deed Van Leeuwen een ogenschijnlijk verrassende uitspraak: 'Ik kon daarin een heel eind met Van Linschoten meegaan.'

Zijn opvatting sluit aan bij *empowerment*: gehandicapten moeten zelf beter bepalen en laten weten wat voor hen prioriteit heeft. Want alleen stap voor stap kun je verwezenlijken wat je voor ogen hebt.’ Dat Van Leeuwen een heel eind met Van Linschoten kon meegaan, wilde allerm minst zeggen dat ze tegen de ratificatie was. Integendeel: in hetzelfde interview sprak ze haar bezorgdheid uit over het feit dat Nederland het VN-verdrag nog altijd niet had geratificeerd.

Een jaar later ging Hannie van Leeuwen nog een stap verder. In *Wmo Magazine* zei ze over de ratificatie: ‘Het is een nagel aan mijn doodskist. Nederland kan het zich niet permitteren om in Europa een buitenbeentje te zijn. Dat buitenbeentje zijn we echter nog steeds, we hebben het verdrag nog steeds niet geratificeerd. (...) Nederland wil weer het braafste jongetje van de klas zijn: eerst moet de onderliggende wetgeving helemaal in orde zijn, dan ratificeren we pas.’

In tegenstelling tot haar geestverwant Hans Dijkstal is Hannie van Leeuwen (op 18 januari jongstleden 90 jaar geworden) de tijd van leven gegund om de ratificatie te mogen meemaken.

Denkend aan Otwin van Dijk...

Wie VN-verdrag zegt, zegt Otwin van Dijk. De PvdA'er belandde door een ongeluk op 18-jarige leeftijd in een rolstoel en doet aan quad rugby, de tegenhanger van rolstoelbasketbal voor mensen met een hoge dwarslaesie. Van Dijk zal de geschiedenis ingaan als de man wiens amendement toegankelijkheid tot een verplichting maakt. De dag na de ratificatie zei hij in een interview met *Trouw* over de opstelling van coalitiepartner VVD: ‘De VVD staat er radicaal anders in dan wij. Die partij wil voor ondernemers geen algemene verplichting om gebouwen toegankelijk te maken. Daarom heeft die fractie tegen ons wijzigingsvoorstel gestemd. De VVD was tevreden met het oorspronkelijke regeeringsvoorstel waardoor een ondernemer pas in actie hoeft te komen als een gehandicapte daar om vraagt. Dankzij ons amendement wordt het nu een verplichting. En CDA en SGP hebben er nog ingebracht dat het geleidelijk mag, niet op stel en sprong. Gelukkig kon daardoor ook de VVD uiteindelijk voor de wet als geheel stemmen.’

Toen ik Otwin van Dijk in 2011 interviewde voor *Wmo Magazine*, was hij nog wethouder in Doetinchem. Hij was het al zes jaar, en toch was hij pas 35 jaar. Dus vroeg ik hem: ‘Waar gaat uw carrière in de politiek naartoe?’ Van Dijk antwoordde: ‘Jeetje. Als ik even heel onbescheiden ben en vertel wat ik echt zou willen worden als ik later groot ben, dan zou ik best wel een keertje op nationaal niveau willen acteren.’ Achter hem stond een levensgroot portret van Joop den Uyl, die Van Dijk bewondert: ‘Het mooie van zijn politiek was het geloof in het grote verhaal. Die grote idealen moet je hebben.’ Vijf jaar later, op 21 januari 2016, heeft de voormalige wethouder

Otwin van Dijk in 2011: ‘Het mooie van Den Uyls politiek was het geloof in het grote verhaal. Die grote idealen moet je hebben’

zijn *finest hour* in de politiek beleefd – de landelijke politiek. Het is vooral aan Van Dijks geloof in grote idealen, zijn inzet en zijn amendement te danken dat Nederland een stuk toegankelijker wordt voor mensen zoals hij, voor mensen in een rolstoel. (En waar gaat zijn carrière vanaf hier naartoe? Het Torentje?) ▲

Zie ook het redactioneel op pagina 3.

‘Als ik later groot ben, dan zou ik best wel een keertje op nationaal niveau willen acteren’

Strategisch leerplan als leidraad

Tijd voor de volgende stap

Na een hectisch transitiejaar is het voor gemeenten nu tijd om te transformeren door hun prestaties te verbeteren. Wat gaat goed en waar heeft het team, de individuele medewerker of de gemeente aanvullende kennis nodig? Een strategisch leerplan kan helpen.

De hiaten in kennis verschillen per gemeente.

Gemeenten hebben in 2015 het beleid en nieuwe processen vormgegeven en zich op herindicaties gericht. Dat kostte veel tijd en energie. Nu de transitie is afgerond, is er meer rust en ruimte voor reflectie. Wat vraagt de nieuwe aanpak, waarbij de cliënt het uitgangspunt is, van een gemeente en is die daar volledig voor uitgerust? Het is tijd om de kennisbehoefte in kaart te brengen en te bepalen welke opleidingen je als gemeente nodig hebt om volledig toegerust te zijn voor de nieuwe aanpak binnen het sociaal domein.

Leervraagstuk centraal in strategisch leerplan

De hiaten in kennis verschillen per gemeente. De kennisbehoefte kan een specifiek onderwerp betreffen, zoals kennis over de nieuwe doelgroep met psychische aandoeningen of ondersteuning bij zelfredzaamheid. De leerbehoefte van een gemeente kan ook de werkwijze betreffen: hoe zorg je bijvoorbeeld dat je als team iedere cliënt en elke casus op dezelfde wijze behandelt?

‘Steek energie in opleiden’

Was 2015 het jaar van de transitie, 2016 is het jaar van de besteding. Het is zinvol om stil te staan bij de persoonlijke leerdoelen en de doelen van een team, zegt SCIO Consult. Een strategisch leerplan is een goede leidraad; idealiter is leren onderdeel van de dagelijkse praktijk. Het bedrijf ondersteunt gemeenten, zorgverzekeraars en zorgaanbieders door adviseurs en docenten in te zetten en extra capaciteit te bieden. ‘We zien in onze dagelijkse praktijk binnen gemeenten dat nu het moment is gekomen om energie te steken in opleiden’, vertelt opleidingsadviseur Remco van der Zwan. ‘Nieuwe kennis is nodig voor een goede transitie binnen het sociaal domein. Daarom hebben we voor gemeenten een strategisch leerplan ontwikkeld waarin een gemeente of team samen met een adviseur kan formuleren welke nieuwe kennis nodig is, welke opleiding daarbij aansluit en welke leervorm het beste past bij het team.’ Stefan van den Oever, directeur: ‘We zijn voorstander van het delen van kennis en van verbinden. Bovendien willen we heel graag e-learning onder de aandacht brengen, omdat we in de praktijk zien dat hier steeds meer behoefte aan is. De opleidingen tot Wmo-, jeugd- of participatieconsulent lenen zich voor digitaal onderwijs, maar je kunt ook maatwerkpakketten samenstellen.’ (Zie www.scioconsult.nl)

Het specifieke leervraagstuk van een gemeente of gemeentelijk team kan in een strategisch leerplan in kaart worden gebracht. Uit het leervraagstuk volgen de leerbehoeften, individueel en van het team. Vervolgens wordt vastgesteld hoe de leerdoelen kunnen worden bereikt. Vaak is dat een traject waarbij leren zo dicht mogelijk bij de praktijk plaatsvindt, dus op de werkvloer. Leren is dan een integraal onderdeel van werken. Dit kan bijvoorbeeld door coaching on-the-job.

Coaching, casuïstiek, in-company

Coaching-on-the-job is een intensieve vorm van begeleiding en mentoring, die helemaal op de eigen praktijk en leerbehoefte is gericht. Een externe coach komt op de werkplek voor één-op-één coaching. De coach kan meelopen bij een aantal werksituaties en aan de hand daarvan ingaan op leervragen. Een andere manier is om praktijksituaties aan tafel gezamenlijk te analyseren, waarbij de coach tips, aanbevelingen en complimenten geeft. Het geleerde wordt direct toegepast in de praktijk.

Een andere leermethodiek is bespreking van de casuïstiek in het team onder begeleiding van een coach/docent. Dit werkt goed als teamleden uiteenlopende visies hebben op de gekantelde werkwijze. Het afhandelen van aanvragen en indiceren zou op een uniforme werkwijze moeten gebeuren, maar vaak spelen eigen normen en waarden onbewust een rol. Begeleiding door een adviseur kan dan helpen om samen tot de gewenste aanpak te komen. De intervisiemethodiek maakt dat consulenten casussen waar ze moeite mee hebben op een gestructureerde manier kunnen bespreken met collega's. Samen met de coach worden nieuwe kaders gezocht waarin iedereen zich kan vinden. De adviseur bespreekt van tevoren hoe de intervisie het beste aansluit bij de praktijk en hoe de deskundigheid van de teamleden kan worden bevorderd.

Bij in-company worden trainingen, workshops of zelfs een gehele opleiding bij een gemeente zelf gegeven. Het doel kan zijn om samen de visie te bepalen, maar het onderwerp kan ook praktijkgericht handelen zijn. Deze leertrajecten worden op maat gesneden en kunnen gecombineerd worden met andere methodieken en e-learning.

E-learning

Wie weinig tijd heeft voor scholing op locatie en direct aan de slag wil, kan online kennismodules volgen. Er zijn e-learning-pakketten voor specifieke opleidingen, zoals de opleiding tot Wmo-, jeugd- of participatieconsulent. Maar vaak kun je ook een pakket samenstellen dat aansluit op de individuele of teambehoefte aan leerdoelen en opleidingen. Op een forum deel je onderling kennis en ervaring uit en kun je de mening van een expert lezen: het is een middel om over vraagstukken uit de praktijk te sparren met een collega. Het voordeel van e-learning is dat je direct kunt starten, in je eigen tempo de training volgt en lessen kunt terugkijken. ▲

Mensen met niet-aangeboren hersenletsel

Hoe zie je een nauwelijks zichtbare groep?

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor allerlei nieuwe doelgroepen, bijvoorbeeld mensen met niet-aangeboren hersenletsel. 'Almelo onderscheidt zich in positieve zin,' zegt de zorgaanbieder. 'De zorgaanbieder denkt na over consequenties voor cliënten,' zegt de wethouder.

In de gemeente Almelo komen er jaarlijks naar schatting ongeveer vierhonderd mensen met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) bij, op een totale bevolking van 73.000. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die het slachtoffer zijn geweest van een ongeval, maar er zijn ook mensen die hersenletsel opliepen als gevolg van een tumor of een hersenbloeding. De gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor deze doelgroep.

Almelo koos (onder andere) zorgaanbieder InteraktContour voor de zorg aan mensen met NAH. 'Gemeenten zijn voor ons een nieuwe partner,' zegt Jan van Kampen, bestuurder bij InteraktContour. 'In totaal hebben wij met 46 gemeenten een contract afgesloten voor deze doelgroep. Jaarlijks lopen er in ons land 120.000 hersenletsel op. Dat zijn er veel, maar verdeeld over vierhonderd gemeenten is het voor elke individuele gemeente een vrij kleine Wmo-doelgroep, zeker vergeleken met andere doelgroepen voor wie ze zorg moeten regelen.' Volgens Van Kampen brengt de relatief geringe omvang van deze doelgroep een probleem met zich mee voor gemeenten. 'Hun zichtbaarheid is naar verhouding klein. Bovendien is NAH lang niet altijd iets wat je aan de buitenkant herkent. Een haperend kortetermijngeheugen is niet zichtbaar. Weinig initiatief nemen evenmin.'

Marianne Velthuis, manager Maatschappelijke Ondersteuning: 'Voorheen deed het CIZ het onderzoek, stelde een indicatie en verwees mensen automatisch door naar een zorgaanbieder. De indicaties in Almelo worden gesteld door de sociale wijkteams. De uitdaging is nu om degenen te helpen die

binnen de gemeenten de beschikkingen afgeven: We hebben daar al enkele keren voorlichting gegeven over de vraag hoe je hersenletsel herkent: "Waarom herken je NAH? En wat kunnen wij betekenen?" Wij hebben daarvoor onder andere een digitaal hulpmiddel ontwikkeld.' (Zie illustratie, red.)

Hoe doet Almelo het ten opzichte van andere gemeenten?

Marianne Velthuis: 'Wethouder Timmer, wethouder Ten Seldam en ambtenaren zijn geïnteresseerd in dit onderwerp. De wethouder komt op werkbezoek en spreekt dan zowel met ons als met cliënten. Dat is heel positief.'

Jan van Kampen: 'Almelo onderscheidt zich in positieve zin van veel andere gemeenten, die de neiging hebben om mensen met uiteenlopende beperkingen te kwalificeren als "ze hebben allemaal hetzelfde probleem en dus is dezelfde oplossing toereikend". Bovendien doet Almelo zijn best om de benodigde kennis te verwerven die zij nodig hebben om goed om te kunnen gaan met deze burgers.'

Marianne Velthuis: 'Sommige gemeenten houden juist het contact enigszins af. Wethouders en ambtenaren hebben het druk met het inrichten van de Wmo 2015 en de andere decentralisaties. Ze zijn op dit moment niet zo bezig met zorgaanbieders.'

Jan van Kampen: 'Bij veel gemeenten tref ik grote bezorgdheid aan over de financiële risico's van de transitie. En ik snap dat ook, want er is iets heel nieuws op hen af gekomen.'

'Ik heb er best begrip voor dat niet alles in één klap goed gaat'

Hoe herken je hersenletsel?

Herken je 1 of meer van de volgende gedragingen, na een beroerte, ongeluk of hersenoperatie?

NEEMT GEEN
INITIATIEF MEER

◀ ORIENTATIE
PROBLEMEN ▶

Problemen
met plannen

Geheugenproblemen

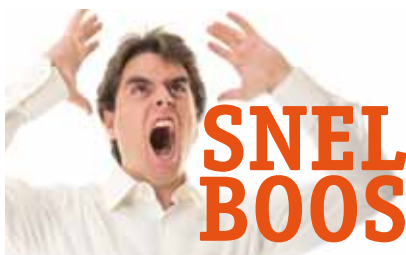

VAAK
SOMBER

ER ZIT
GEEN REM
MEER OP

KAN DE AAN-
DACHT ER NIET
BIJHOUDEN

ERG MOE

SNEL
BOOS

MOEITE MET PRATEN
OF BEGRIJPEN VAN

TAAL

www.interaktcontour.nl

InteraktContour
verder met hersenletsel

Het digitale hulpmiddel dat InteraktContour gebruikt om kenmerken van niet-aangeboren hersenletsel duidelijk te maken aan gemeenten.

Heeft u er dus ook begrip voor als uw doelgroep nog niet de aandacht krijgt die ze verdient?

Jan van Kampen: 'Aan te veel begrip gaat de samenleving ten onder. Maar toch, ik heb best begrip voor gemeenten en dat niet in één klap alles goed gaat.'

Marianne Velthuis: 'Er zijn overigens naast Almelo nog meer gemeenten die het goede voorbeeld geven, zoals Lelystad en Hardenberg. We mogen voorlichting geven aan sociale wijkteams in Almere-Stad en Amersfoort. Er is wel degelijk aandacht. Maar onze doelgroep is klein in vergelijking met ouderen, jeugdzorg en LVB'ers.' (LVB = licht verstandelijke beperking, red.)

Kunt u een voorbeeld geven van iemand uit de doelgroep?

Marianne Velthuis: 'Een van onze cliënten is een oud-leraar van een basisschool. Hij is bij de tijd, heel ad-rem, spreekt zijn talen, maar zijn regie is weg en zijn kortetermijngeheugen is verdwenen. Toch is hij nog maatschappelijk actief: hij geeft voorlichting op scholen en biedt wekelijks leesondersteuning aan jongeren. Hij zei: "Als ik niet naar de dagbesteding zou gaan, zou ik thuis voor me uit zitten kijken en tot niets komen. Ik heb structuur nodig om te kunnen doen wat ik doe." Dat is wat wij doen: we bieden hem dagstructuur.'

Zijn er dingen die gemeenten volgens u nog beter kunnen doen?

Jan van Kampen: 'Haal in godsnaam die ongelofelijke belemmerende bureaucratie weg! De ondersteunende bureaucratie mag blijven, maar de belemmerende kost goud.'

Wat mag bijvoorbeeld worden afgeschaft?

Jan van Kampen: 'De enorme diversiteit aan verantwoordings-eisen die gemeenten opleggen aan partijen zoals wij. Het is een bizarre hoeveelheid eisen, waarvan gemeenten zelf niet eens meer weten dat ze die hebben uitgevaardigd.'

Marianne Velthuis: 'En wat ook mooi zou zijn, is als de eigen bijdrage weer verlaagd werd. Die was voorheen landelijk gelijk, en gebaseerd op een vrij lage grondslag. Gemeenten hebben vorig jaar te goeder trouw kostprijzen ingevuld, maar die waren vele malen hoger dan het bedrag dat daarvoor gold. Daardoor moeten cliënten nu over een veel hoger bedrag een eigen bijdrage betalen. Het gaat om een technische berekening die bijna niemand nog snapt – de gemeenten vaak ook niet –, maar de cliënt merkt in 2016 volop de effecten, want het overgangsjaar is voorbij. Wij maken dagelijks mee dat cliënten stoppen met dagbesteding of individuele begeleiding, omdat ze die niet meer kunnen betalen. De eigen bijdrage moet dus omlaag en de systematiek moet weer eenduidig en simpel worden.'

In Almelo is wethouder Anja Timmer (PvdA) verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo, en dus voor de zorg aan mensen met NAH. 'Voor ons als gemeente was deze doelgroep op 1 januari 2015 nieuw,' zegt zij, 'maar voor mij persoonlijk niet. Mijn moeder kreeg vijftientig jaar geleden een allergische reactie na door een wesp gestoken te zijn en liep hersenletsel op door ademstilstand. Vandaar dat ik wellicht wat grotere betrokkenheid heb bij deze doelgroep dan een ander.'

Was er destijds ook al aandacht voor deze doelgroep?

Anja Timmer: 'Nee, toen was er nog heel weinig bekend over NAH, zeker niet als het ging om NAH na zuurstoftekort. Bovendien is er vaak discussie over de vraag: Is NAH het gevolg van een incident of spelen ouderdom en dementie een rol? Dat was bij mijn moeder ook het geval. Daardoor was het lastig te diagnostiseren. Aanvankelijk herkende zij ons niet meer. Dat kwam later wel weer enigszins terug, maar onze moeder van vóór het hersenletsel kwam niet meer terug. Ze belandde in een verpleeghuis.'

Vindt u het een goede zaak dat u als gemeente nu verantwoordelijk bent voor de zorg aan deze doelgroep?

Anja Timmer: 'Ja, want als gemeente kunnen we de zorg dicht bij inwoners organiseren en regelen, samen met onze partners.'

Lukt dat bij deze doelgroep ook al, een jaar nadat u verantwoordelijk werd voor de zorg aan hen?

Anja Timmer: 'Ja, dat lukt ook voor deze doelgroep dankzij de

Wethouder Anja Timmer: 'De ultieme uitdaging is om het te redden met de financiële middelen die we van het Rijk krijgen'

goede samenwerking met onze partners. Dat we het lokaal beter kunnen met elkaar, daarvan ben ik overtuigd.'

Wat gaat er nu anders dan vóór 1 januari 2015?

Anja Timmer: 'Wij sluiten nu de contracten met de aanbieders, in dit geval met InteraktContour. We kopen met name dagbesteding in, maar ook ondersteuning bij zelfstandig leven. Nu hebben wij in Almelo het geluk dat deze zorgaanbieder zelf al een aantal veranderingen in gang had gezet in de aanloop naar de Wmo 2015. Zij zijn al ruim vóór 1 januari 2015 aandacht gaan besteden aan het vergroten van de zelfredzaamheid van hun cliënten. In die zin zijn zij een van de voorlopers op dit gebied.'

Kunt u een voorbeeld geven?

Anja Timmer: 'Ze leerden cliënten bijvoorbeeld om zelfstandig gebruik te maken van het openbaar vervoer. Zowel om hun zelfredzaamheid te vergroten, maar ook omdat de vervoersbudgetten begonnen te krimpen. Zo'n aanpak spreekt mij aan, want dan ben je een aanbieder die zelf nadenkt over consequenties voor cliënten. In dit geval bleven klachten over het afschaffen van de vergoeding van vervoerskosten uit, omdat de zorgaanbieder er al op had geanticipeerd.'

Hoe controleert u of InteraktContour de gemaakte afspraken nakomt?

Anja Timmer: 'We hebben regelmatig gesprekken. Een van onze contractbeheerders gaat de gesprekken aan met de zorgaanbieder, en we maken uiteraard prestatieafspraken. Zelf ga ik ook zelf regelmatig bij de zorgaanbieders op bezoek. Ik wil dan altijd spreken met mensen die de zorg ontvangen. Daar haal ik wel iets uit van de tevredenheid van de cliënten en hoe het reilt en zeilt.'

'Ze leerden cliënten zelfstandig gebruik te maken van het ov'

Wat is anno 2016 de grootste uitdaging als het gaat om de zorg aan deze doelgroep?

Anja Timmer: 'Ik denk dat het heel belangrijk is om mensen langer zelfstandig te laten wonen, dus om hun zelfredzaamheid te vergroten. We willen ook meer bekendheid geven aan wat het betekent voor mensen om NAH te hebben. Ik heb zelf onlangs de eer gehad het eerste NAH-café te mogen openen in Almelo. Er is heel veel behoefte aan lotgenotencontact en dat levert soms mooie ontmoetingen op tussen mensen met NAH en hun familieleden. Maar de ultieme uitdaging is natuurlijk om het uiteindelijk te redden met de financiële middelen die we van het Rijk krijgen. Dat lukt alleen als we de zorg nog slimmer, efficiënter en beter inrichten.'

Wanneer lukt dat?

Anja Timmer: 'Het streven is zo snel mogelijk. Gelukkig staat de gemeenteraad hier in Almelo toe dat we er voorlopig extra eigen geld in steken. Maar dat is wel eindig. Dat betekent dat we soms moeilijke keuzes moeten maken, en daarbij ben ik mede afhankelijk van de keuzes die de gemeenteraad maakt.'

Wat was de moeilijkste keuze tot nu toe?

Anja Timmer: 'Bij de invoering van de Wmo 2015 hebben we het mantelzorgcompliment omgezet in generieke ondersteuning. Zulke ondersteuning kost ons uiteraard minder geld dan dat we iedereen een vast bedrag zouden geven. Er staat tegenover dat wij nog steeds huishoudelijke hulp aanbieden, in tegenstelling tot sommige andere gemeenten.' ►

NAH in de praktijk: lees het artikel op pagina 30-31.

(advertentie)

'Wij geloven in een samenleving waarin we met elkaar bereiken dat iedereen mee kan doen.'

Je werkt bij een gemeente, zorgverzekeraar of een zorgaanbieder en hebt regelmatig behoefte aan kennis en advies bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet, de Jeugdwet of Zorgverzekeringswet? Dan ben je bij ons aan het goede adres.

- Cliëntadvisering
- Cursussen en coaching
- Strategie- en beleidsadvisering
- Detachering en interim-management

T 030 – 767 00 14 • www.scioconsult.nl

Noordwijk akkoord met woningaanpassing

Verrijdbare lift of plafondlift?

Gemeenten zijn als uitvoerder van de Wmo onder andere verantwoordelijk voor woningaanpassingen. De familie Dekker in Noordwijk koos voor een plafondlift. Hoe kwam deze keuze tot stand en wat waren de gevolgen?

Op een zomerse dag in 2013 wordt de 14-jarige Kim geschept door een auto. Ze wordt in kritieke toestand naar het ziekenhuis gebracht. De artsen weten haar leven te redden, maar Kim heeft wel zwaar hersenletsel en ligt enige tijd in coma.

Kim gaat revalideren in revalidatiecentrum Leijpark in Tilburg, dat therapieën biedt aan kinderen onder de 25 jaar in comateuze toestand, uiteraard met als doel om het bewustzijn terug te laten keren. Kim verblijft elf weken in dit centrum. De familie van Kim is vastbesloten om haar vervolgens thuis de zorg aan te bieden die zij nodig heeft, in combinatie met professionele hulpverlening. Want thuis is waar een kind van 14 jaar hoort te zijn. Om dit te realiseren, laat de familie een slaapkamer en een badkamer aan het huis bouwen, met alle voorzieningen en hulpmiddelen die nodig zijn om Kim 24 uur per dag en zeven dagen per week zorg te kunnen bieden.

Verrijdbare tillift

De familie doet in eerste instantie ervaring op met een verrijdbare tillift, maar vindt dit hulpmiddel bij nader inzien geen passende oplossing. Dit type tillift blijkt minder geschikt te zijn om Kim te

verplaatsen van bed naar rolstoel of van bed naar de douchebrancard in de badkamer en weer naar bed. Dergelijke liften zijn over het algemeen groot en er zijn veel factoren waarmee rekening gehouden moet worden: door de deur kunnen, breedte van de pootspreiding, benodigde vrije ruimte onder het bed etc. Wanneer de tillift niet gebruikt wordt, dient deze bovendien opgeborgen te worden en vormt dan al snel een obstakel binnenshuis.

Plafondlift

De familie kiest voor een plafondlift, en wel dezelfde als waarmee zij ervaring hadden in het Leijpark. De tilhandelingen met de plafondlift ervaren ze als veiliger en makkelijker. De combinatie van de lift met liftmatten is handig, omdat deze niet met clips maar met lussen werkt, die prettiger te bevestigen zijn aan de lift. Voor Kim zijn ze fijner, omdat er geen stugge randen en harde clips aanzitten die onder het lichaam door geduwd worden. Ook qua veiligheid zijn er voordelen. Als gevolg van een hoestreflex komt het hoofd van Kim regelmatig naar voren. Doordat de plafondlift niet met een juk werkt, maar enkel met (til)banden, is er voldoende vrije ruimte. Kim stoot zo haar hoofd niet aan

Door gebruik van de plafondlift zonder juk kun je hoger tillen

In het aanvraagtraject spelen diverse partijen een rol

een eventueel juk. De combinatie van de lift en banden zorgt er bovendien voor dat zij nooit scheef in de lift hangt. Het plafond is relatief laag, dus het hoogtbereik van de lift is belangrijk. Door gebruik van de plafondblift zonder juk kun je hoger tillen.

Noordwijk

Voor de uitbouw aan de woning en plaatsing van de plafondblift was intensief contact met de gemeente Noordwijk. Noordwijk gaf goedkeuring voor de uitbouw en montage van de plafondblift. Bij een aanvraagtraject rondom een plafondblift spelen diverse factoren en partijen een rol: architecten, aannemers, de gemeente als uitvoerder van de Wmo en de zorgaanbieder. Er zijn gemeenten die contracten hebben met vaste leveranciers; hiervan afwijken is lastig. In deze situatie was de noodzaak duidelijk. Dat resulteerde in een goedkeuring voor het plaatsen van de plafondblift. De familie Dekker koos Meyra WoonCare als woningaanpassingsbedrijf. Dit is een 'voorkeursinstallateur' van Invacare voor de betreffende plafondblift (merk: Robin) en het is de vaste leverancier voor Wmo-woningaanpassingen in de gemeente Noordwijk.

De familie Dekker is zeer tevreden met de plafondblift. Als advies aan andere ouders geven zij mee: blijf kritisch kijken wat nodig is in de bewuste situatie en beoordeel wat een goede oplossing is. ▲

Stichting Care for Kim

Wanneer je als ouders te horen krijgt dat je dochter zwaar hersenletsel heeft opgelopen en nooit meer het meisje wordt van vóór het ongeluk, stort je wereld in. Er is een leven vóór het letsel en er is het vechten voor een leven erna. Naar aanleiding van het verhaal van Kim is een stichting opgericht: Care4Kim. Deze stichting wil mogelijkheden creëren voor het financieren van de kosten van behandeling, therapieën, verzorging, huisvesting en vervoer voor zover ze niet worden vergoed door zorgverzekeraar, instantie of wettelijk geregelde vergoedingen. Care4Kim is er nu nog in de eerste plaats voor Kim, maar kijkt verder vooruit en steunt in de toekomst graag andere kinderen en gezinnen die geconfronteerd worden met niet-aangeboren hersenletsel (nah). Voor meer informatie: www.careforkim.nl

Enkele voordelen van plafondlift systemen:

- Voordelig en eenvoudig te plaatsen
- Flexibel in te passen in nieuwe of bestaande situaties
- Geschikt voor regelmatige tilhandelingen in beperkte ruimtes
- Geen sta in de weg
- Geringe fysieke belasting voor mantelzorger, door één persoon te bedienen
- Bediening is lichter dan bij een verrijdbare tillift
- Begeleider blijft fysiek nabij en houdt dus goed contact met gebruiker